

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ БЮДЖЕТНОГО КОНТРОЛЮ ЯК СКЛАДОВОЇ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

В умовах бюджетної децентралізації в Україні аналізуються і вивчаються питання удосконалення бюджетного контролю та його проведення органами місцевого самоврядування в межах їхніх компетентностей. На сьогодні наявність розвинутих інформаційних систем дає змогу своєчасно враховувати конкретні зауваження і пропозиції спеціалістів і практиків з питань удосконалення форм і методів контролю бюджетів усіх рівнів. Зміст і завдання бюджетного контролю залежать від часу проведення контрольних дій. За цим критерієм контроль підрозділяють на попередній, поточний і наступний. Провідне місце у бюджетному менеджменті займає попередній бюджетний контроль, який впливає на якість бюджетного процесу та визначається якістю затвердженого бюджету (рішення про місцевий бюджет). На державному рівні попередній контроль здійснюють органи державної влади та управління, які розглядають бюджетні пропозиції і розрахунки до них та приймають кошториси і плани асигнувань і інші підтверджені бюджетними пропозиціями розрахунки для складання проекту бюджету, бюджетного розпису та бюджетних програм. Органи Державного казначейства здійснюють попередній контроль відповідно до затверджених кошторисів та планів асигнувань в період до здійснення бюджетних операцій з надходження та витрачання державних ресурсів [1].

На практиці всі форми і способи бюджетного контролю використовуються не ізольовано, а в поєднанні між собою, що суттєво підвищує дієвість бюджетного контролю на всіх стадіях бюджетного процесу. Використовуючи специфічні методи і прийоми бюджетного контролю дає змогу всебічно, повно і об'єктивно дослідити всі аспекти системи формування і використання надходжень до бюджетів усіх рівнів [1].

Розвиток суспільних відносин дає підстави для визнання четвертої моделі бюджетного контролю – суспільний бюджетний контроль, який передбачає передачу частини контрольних повноважень у сфері бюджетної діяльності інститутам громадянського суспільства з метою сприяння забезпеченню законного, ефективного та прозорого управління бюджетними коштами та залучення суспільства до процесу контролю за дотриманням бюджетного законодавства. Громадський бюджетний контроль за суб'єктною ознакою є видом бюджетного контролю, а за змістом його можна вважати суспільною моделлю бюджетного контролю. Громадський бюджетний контроль є інструментом зворотного зв'язку у державному управлінні між державою і суспільством [2].

Бюджетний контроль у загальній системі державного фінансового контролю є вагомим напрямом реалізації бюджетної політики держави. У системі бюджетного менеджменту центральне місце відводиться бюджетному контролю, який виражає собою специфічну управлінську діяльність, яка реалізується через систему спостережень на всіх стадіях бюджетного процесу його учасниками відповідно до Бюджетного кодексу України та іншого чинного законодавства. Тому основними напрямками, які стосуються удосконалення державного управління і бюджетного менеджменту в Україні, важлива роль відводиться удосконаленню організації бюджетного контролю, його формам і методам та підвищенню його дієвості, результативності і ефективності [1].

Розвиток суспільних відносин, процеси державотворення, втілення народовладдя та підвищення ролі суспільства у державних справах потребує впровадження моделі суспільного бюджетного контролю, для чого потрібно розробити та прийняти Закон України «Про громадський фінансовий контроль», що сприятиме більш ефективному забезпеченню законності та правопорядку у бюджетній сфері та реальному залученню громадян до управління державними справами, створить умови для зменшення відчуження громадян від влади і сприятиме подальшій демократизації у державі [2].

Список використаних літературних джерел:

1. Гузар Б. С. Бюджетний контроль як складова бюджетного менеджменту та напрями його удосконалення. Економіка та держава. – 2021. – № 7. – С. 66–70.
2. Латковський П. П. Правове регулювання бюджетного контролю в Україні : монографія. – Чернівці : Технодрук, 2019. – 268 с.